

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 30. avgusta 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 99.

Proslava 20-letnice Obrtniškega društva v Ljubljani.

V nedeljo, dne 28. avgusta t. l. je Obrtniško društvo proslavilo 20 letnico svojega obstoja. Bistvo proslave je tvorilo slavnostno zborovanje, ki se je vršilo dopoldne ob pol 11. uri v zborniški posvetovalnici. Zborovanja se je poleg mnogoštevilnih članov udeležil ustanovitelj in častni član društva, šef zborniških uradov g. dr. Windischer, številna deputacija slovenskega obrtnega društva iz Celja z g. Ivanom Rebečkom na čelu, zastopnik obrtnega društva iz Trbovlja g. Šuntajs in zastopnik slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani g. Urbanšič.

Zborovanje je vodil društveni predsednik g. Josip Rebeč. Po prisrčnem pozdravu došlih gostov je v lapidarnih besedah predložil zborovalcem zgodovino društva, ki je sočasno del zgodovine obrtniškega gibanja v Sloveniji, v katero je društvo prav agilno posegalo in doseglo v marsikaterem oziru tudi lepe uspehe. Med drugimi je ustanovilo strokovni list »Obrtni vestnik«, ki sedaj kot glasilo slovenskega obrtniškega društva zastopa obrtniške interese. Društvo je cel čas svojega obstoja ostalo zvesto programu, katerega mu je ob ustanovitvi začrtal gosp. dr. Windischer. Društvo je vestno izpolnjevalo svojo nalogo. Širilo je med obrtništvom stanovsko zavest in skrbelo za strokovno povzdigo in splošno izobrazbo obrtnikov ter zastopalo splošne stanovske interese. To nalogo hoče izpolnjevati tudi v bodoče, da bo v polni meri doseglo cilj, katerega so mu postavili ustanovitelji.

Za g. Rebečkom se je oglasil k besedi ustanovitelj društva g. dr. Windischer, ki je v svojem lepem nagovoru izvajal sledeče:

»Kmalu bo trideset let, kar prihajam na shode in posvetovanja naših gospodarskih krogov. Verjemite mi, da sem vedno rad prihajal na take stanovske zборе vseh vrst. Verjemite, da mi je bilo vedno žal, kadar nisem mogel prisostvovati posvetovanjem naših gospodarskih združb. Moj namen je bil vedno dober in me je vodila vedno iskrena želja, da po svojih skromnih močeh pripomorem k povzdigu domače pridnosti in k izboljšanju domače delavnosti. Praktično življenje s svojimi težavami privede samo po sebi do tega, da tudi človeku, ki hoče biti samo strokovni svetovalec in prijateljski besednik, ni vedno lahko, pa ga za njegovo dobro voljo in za njegov trud celo okregajo. Od časa do časa naneso prilike tako, da se trenutno najboljša stvar krivo tolmači. Ali take trpkosti ne smejo človeka odvracati, da dokler more pomagati in sodeluje pri napravah, ki naj izboljšajo položaj celega stanu in vsakega posameznika. Na današnji naš praznik sem prišel s posebno radostjo, ker slavite spomin ustanovitve organizacije, kateri sem pred dobrimi dvajsetimi leti v pravih postavil program in začrtal delokrog, kakor bi si boljšega danes po dvajsetih letih ne upal postaviti. Meni je vedno v tlažbo in v bodrilo, ako po preteku daljšega razdobja gledam na stvari in sem z njimi zadovoljen.

Pred dvajsetimi leti si je Slovensko obrtniško društvo zadalo nalogo, da skrbi za povzdigo strokovno in splošno, da budi in širi stanovsko zavest in da se poteguje v besedah in dejanjih za težnje obrtniškega stanu ter skuša izboljšati gospodarski položaj obrtnikov in pospeševati obratovanje samo, pa se hkratu poteguje za dobrotvorne in socialne naprave. Dandanes hitro živimo

in se v razmeroma kratkih razdobjih prilike tako brzo menjajo, da je celo živemu in prožnemu človeku težko ostati kurenten v vseh novih strujah in gibanjih. Od leta 1907, ko smo gradili Slovensko obrtniško društvo v Ljubljani, so se razmere silno izpremenile. Leto 1907 je bilo leto, v katerem se je v Sloveniji sploh mnogo snovalo.

Bilo je obilno prizadevanja za organizacije tako stanovske kakor gospodarske. Prišli so časi splošne voljne pravice, in je razumljivo, da so se posamezni stanovi začeli do dobra zavedati, kako potrebna jim je stanovska organizacija. V tesno začrtanih mejah prisilne organizacije obrtniškega stanu, nad katero je pazno stalo nadzorstvo ne vedno prijazne državne oblasti, ni bilo mogoče svobodno delati v duhu in po načelih, ki so merodajni za gospodarsko povzdigo in stanovski razvoj raz narodno- in gospodarsko-politično zrelisce. Živa nujna potreba nas je zažegadelj vodila do ustanovitve dobrovoljne stanovske organizacije za naše obrtnike. Prilike so bile tedaj nelahke. Med obrtniki je bilo še malo stanovske zavesti in probujenosti. Obrtniške vrste še niso bile tako goste naših ljudi kakor so sedaj po preteku dvajsetih let. Obstojal je tudi precej močen strah pred javnimi nastopi in pred izpostavljanjem v javnosti, čeprav za pravične stvari, ki so bile stanu samemu nepogrešno potrebne. Bilo je mnogo trepetavčkov. V resnici je bilo treba ledino orati. Malo je bilo število stanovsko zavednih in organizatorno interesiranih obrtnikov, pa smo morali v začetku v resnici skromni biti in po domače povedano, z vodo kuhati. Število ne odloča vedno. Duh je tisti, ki oživlja. Duh je čudotvorna medicina, ki preganja mrtvilo in zanaša motorno silo v zaspane vrste. Snovatelj smo imeli najboljšje namene in trdno voljo za vztrajno, potrpežljivo delo, odločeni smo bili, da prevržemo razmere in zanesemo življenje in zanimanje v obrtniške vrste. Bok ob bok, ramo ob ramo z obveznimi organizacijami smo šli po neravnih tleh, po klancu navzgor. Razmere so se izpremenile. Na dobro, lahko rečemo. V obrtniške vrste je prišla samozavest, prišla je stanovska zavest. Danes vedo, da so važen stan, ki ima pravico govoriti svojo besedo kot polnovreden faktor v družbi in v javnosti. Počasi je prišlo do tega, da je danes dovolj ponosa v obrtniških vrstah in da tudi v naših obrtniških vrstah narašča število tistih obrtnih gospodarjev, ki si štejejo v čast, da jim bo sledil v obrtni najboljši sin. Naš obrtni stan nima v davnino segajočih tradicij. Mlad je še naš domač obrtniški stan. Toda sedaj v lepi svobodni domovini se širi prepričanje, da mora skrbeti za svoje tradicije, za obrtniške hiše in domove. Spoštujemo druge stanove, ali zahtevamo, da tudi družba spoštuje obrtniški stan. Danes je razpredena po naši domovini gosta mreža obrtniških stanovskih organizacij, dobrovoljnih in obveznih, ki se združno trudijo za stanovske in gospodarske koristi obrtnih gospodarjev in njih sotrudnikov. Organizacije iščejo po svojih zvezah tesnega stika v vrhovnem svetu, ki postane preudaren vodnik in modro starešinstvo v vseh stanovskih, strokovnih in gospodarsko-politično važnih vprašanjih obrtnega stanu. Naše organizacije so umerjene in morajo ostati umerjene ter se držati srednje linije, zakaj pretiravanje in objestnost nikjer ne donša trajne koristi. Naše sta-

novske organizacije se drže stanovskega, strokovnega in gospodarskega načela in hočejo ostati stanovske organizacije. Samo tako je mogoče v trdem trenju gospodarskih koristi dosegati uspehe v obrtni politiki, kreditni politiki ter pri napravah, ki naj, kakor obrtno pospeševanje, povzdignejo gospodarsko vrednost naših obrtnih gospodarjev. Naše organizacije morajo gojiti tudi nadalje smisel in razumevanje za pridno vsakdanje delo, za varčnost, treznost in za trajno prizadevanje po strokovnem izpopolnjevanju in dovrševanju. Obrtni gospodar, ki je res več in zmožen obrtnik, sme biti ponosen na svoj stan, on sme zahtevati svoje pravice in reči ponosno: »Slovenski obrtnik sem in kdo je več.«

Danes pogrešamo v svoji sredi zaslužne može, ki so možato sodelovali ob rojstvu našega jubilarja. Prerana smrt je vzela te obrtniške korenine. Naša dolžnost je pa, da se spomnimo današnji dan teh prvih svojih odbornikov, ki so bili Ivan Adamič, vrvar, Ivan Belič, gostilničar, Franc Stare, sobni slikar in Josip Kunstler, kovač.

Slava in čast njihovemu spominu!

Prisrčni nagovor g. dr. Windischerja je vzbudil splošno pozornost in zborovalci so se mu zahvalili z živahnim ploskanjem.

Nato je društvo pozdravilo v imenu Občeslovenskega obrtniškega društva v Celju g. Ivan Rebeč, ki je v svojem govoru, naslanjaje se na izvajanja predgovornika, poudarjal nujno potrebo živahnejšega udejstvovanja obrtnikov v javnem življenju in naglašal nujno potrebo, da začne tudi obrtništvu misliti na snovanje lastnih obrtniških domov. Nadalje je govoril g. Šuntajs v imenu obrtniškega društva v Trbovljah, ki je apeliral na povzdigo stanovske samozavesti obrtnega stanu. Končno je pozdravil društvo zborniški konzulent g. dr. Pretnar, ki je poudarjal, da glejmo nazaj in se učimo na vzgledu naših predhodnikov za bodočnost. Društvo ima lepo preteklost, ki je porok, da bo tudi v bodoče ob naukih preteklosti vršilo uspešno svojo nalogo.

Zborovanje je zaključil g. Rebeč z lepim govorom, v katerem je pozval članstvo, da s solidarnim delom za skupne interese podpira društvo v borbi za dobrobit obrtniškega stanu.

Zvečer se je vršila v prostorih Narodnega doma veselica, katere se je udeležilo obrtništvu v izdatnem številu.

75-LETNICA ZAGREBSKE TRGOVSKO-OBRTNIŠKE ZBORNICE.

Ob udeležbi zastopnikov vseh jugoslovanskih, nadalje čeških, rumunskih, avstrijskih, nemških, italijanskih i. dr. zbornic se vrši včeraj in danes v Zagrebu slavlje 75-letnega obstoja zagrebske zbornice. O slavlju bodo obširneje poročali v prihodnji številki.

PRED NOVIMI GOSPODARSKIMI POGAJANJI.

Po poročilih iz Dunaja, prične Avstrija še tekom meseca septembra t. l. z našo državo nova gospodarska pogajanja za delno izpremembo sedanje trgovske pogodbe. Povod za ta pogajanja je dala Avstrija, ki želi zvišati agrarne carine, pogojene v trgovskih pogajanjih z našo državo, Ogrsko in Svico.

AVSTRIJSKA NARODNA BANKA JE ZNIŽALA OBRETNOST MERO NA 6 ½ %.

Avstrijska Narodna banka je z dnem 25. avgusta t. l. znižala obrestno mero za eskont menic, varantov in efektov na 6 ½ %. Temu primerno je znižala za pol odstotka tudi obrestno mero za posojila.

Dokaz usposobljenosti.

(Dopis trgovca z dežele.)

Velecenjeni g. urednik! Ko čitam v Vašem cenj. listu referat g. Krpana, načelnika ministrstva trgovine in industrije, o načelih novega obrtnega zakona, dovolite, da podam v naslednjem glede dokaza usposobljenosti, tudi skromno mnenje podeželskega trgovca.

Vsak stan ima v sedanji dobi, ki je za pridobitev skrajno neugodna, dolžnost, da uredi in utrdi svoje eksistenčne razmere. Dolžnost njegova je, da odstrani vse ovire in težkoče in da izboljša svoj položaj. V tem oziru je zakonodaja sama že ustregla mnogim upravičenim zahtevam in želim drugih stanov. Edino trgovec, ki trguje z blagom na drobno, je ostal brez varstva in brezpraven napram obrtni prostosti, ki dovoljuje vsako, čisto tudi preko meje neopravičeno konkurenco. Ves trud, da bi se odstranile te ovire, je ostal brezuspešen in to predvsem zato, ker niso njegovim željam merodajni faktorji naklonjeni.

Vsak trgovec na drobno ima pravico do svoje eksistence. On posreduje med velepodjetjem in konzumentom, omogoča dobavljanje blaga in raznih pridelkov do konzumentov v najmanjši meri. Zaradi tega je v interesu velepodjetij, da poskrbe za trden obstoj in plačilno zmožnost trgovcev na drobno, ker se s tem obvarujejo same sebe in škode.

Zlasti po vojni so se vrinili v trgovski stan ljudje, ki nimajo niti običajne splošne naobrazbe, niti trgovskega strokovnega znanja. Od teh ni pričakovati, da bi bilo njih poslovanje v prid občinstva, ker ne poznajo solidnega delovanja, ne realne potrebe, pa tudi ne razlike glede kakovosti blaga. Ta konkurenca, ki se poslužuje mnogokrat vsakršnih, tudi nepoštenih in za trgovstvo nečastnih sredstev, je potisnila doslej solidni in obče čislani trgovski stan na tako nizek nivo, da izgublja marsikdo že popolnoma čut stanovske zavednosti in stanovskega ponosa.

Trgovski stan se bode torej moralno povzpeli in učvrstil, ako bo dostopen le onim, ki nudijo po svoji socialni in trgovski naobrazbi poroštvo, da so si v svesti vseh pravic in dolžnosti stanu. Zato je že s tega stališča neobhodno potreben dokaz usposobljenosti za izvrševanje trgovske obrti.

Vem, da temu načelu niso nič kaj naklonjeni velekapitalisti, oziroma velika podjetja, češ, da v današnjem času naraščajočega svetovnega prometa ne more biti govora o omejitvi pridobitnega dela ter o ovirah, ki naj bi stremljenje po svobodi tudi v trgovini utesnjevale. K temu pripominjam nakratko, da so si poslovne razmere velikih in malih podjetij naravnost nasprotne in da je velik pogrešek, če bi se teh razlik v obrtnem redu ne upoštevalo. To je tudi glavni razlog, da propada mala obrt. Dokaz trgovske usposobljenosti je potreben le za podrobno trgovino z blagom, ki s svojim malim poslovnim kapitalom nikakor ne more vplivati na veletrgovino. Mali trgovec zahteva svojo eksistenco v skromnem področju srednjega meščanskega stanu, ki mu jo tudi stoletja modernega razvoja ne morejo ubraniti.

Istotako ne velja ugovor, da bi se marsikomu onemogočila samostojnost z zahtevo dokaza o trgovski usposobljenosti. Kaj pač koristi takemu samostojnosti, ako nima nikakršnega trgovskega znanja in se ne more vsled svoje nesposobnosti in nespretnosti povzpeli do blagostanja. Dasi posveča vse svoje moči podjetju, propada vendar v neprestanem boju za svoj obstanek vedno bolj in bolj ter izgublja vso nado do boljše bodočnosti. V vedni bojazi za obstoj svojega

podjetja in obstanek svoje rodbine, stoji končno nižje nego kot kdaj prej.

Veliko število ponesrečenih eksistenc, ki zamažujejo kruha, potrjuje gori navedena dejstva. Neodpustljiv greh bi torej bil, ako bi hoteli v sedanjih težkih časih, ko se majejo še celo dobro situirane tvrdke, proletarijat še pomnožiti. Zatorej je neobhodno potreben dokaz usposobljenosti za izvrševanje podrobne trgovine, t. j. za ono vrsto trgovskega obrta, ki spričo svoje kompliciranosti in raznovrstnosti blaga, s kojim se peča, zahteva posebno trgovsko naobrazbo. Dostopne pa naj ostanejo tudi neusposobljenim druge manjše pridobitne panoge v trgovini, za katere ni neobhodno potrebno posebno strokovno znanje. Tako bo podana možnost vsakomur, ki te naobrazbe nima, da si ustvari po svoji sposobnosti in svojem znanju primerno eksistenco.

Naša zakonodaja je z novim obrtnim zakonom odredila, da se ima združništvo razširiti tudi na trgovsko obrt, vsled tega ima ta dolžnost, določevati učni čas, evidenco svojih vajencev in točno vodstvo pregleda trgovskih obratov. Že iz teh zakonitih določil je razvidno, da je usposobljenostni dokaz upravičen. Upravičuje ga pa tudi dejstvo, da je strokovna naobrazba vajencev in pomočnikov mogoča le potem, če jo ima imetnik trgovine sam, ker le to, kar ima človek sam, zamore dati drugim.

Vsak rokodelc in producent sploh mora imeti poleg ročne spretnosti tudi znanje o sirovinah in drugih snoveh, ki jih potrebuje za svoje proizvode, poznati mora, ako se hoče obvarovati škode, njih kakovost, cene, nabavne vire in konzerviranje. Tako znanje pa si je možno pridobiti le po več letih v delavnici ali trgovini pod vodstvom takega učnega gospodarja, ki vse to temeljito obvlada.

Ako pa so potrebni taki predpogoji producentu, tembolj se jih mora zahtevati od trgovca na drobno, ki ima na razpolago na stotine vrst najrazličnejšega blaga.

Tako n. pr. je potrebno za trgovca z materialnim blagom temeljito poznanje najrazličnejših snovi, ki so deloma naravni produkti rudništva in rastlinstva, deloma proizvodi industrije. Pravtako je tudi pri specerijski, kolonijalni in mešani trgovini, ki dobiva večino blaga iz inozemstva. Tudi za te trgovce je potrebno znanje o dobavnih virih, o kalkulaciji, o inozemskem denarju in kurzni vrednosti. Ker se to blago rado pokvarja in čestokrat tudi ponareja, mora biti prodajalec več v presojanju sirovin in blaga, poznati mora njega sestojne dele in kvaliteto. Le tako more obvarovati sebe in občinstvo škode. Posebno temeljito poznanje blaga pa je potrebno trgovcu z mešanim blagom, ki obsega najrazličnejše kategorije in kvalitete. Vse to strokovno znanje si more trgovec prisvojiti

le po večletni praksi pod vodstvom izkušenega in strokovno naobraženega gospodarja. Tudi tu velja načelo: **Kar sam nimam, ne morem nuditi drugim.**

Poleg navedene prakse potrebuje trgovec pa tudi mnogo teoretičnega znanja. Trgovina se naslanja v prvi vrsti na kredit, ta pa na vsestransko zaupanje v pošteno poslovanje, solidnost in sploh v plačilno zmožnost trgovca. Država uvideva važnost trgovskega kredita in zahteva protokoliranje tvrdke in prokure, normira trgovska sodišča in izdaja trgovske zakone ter določa, kako je voditi trgovske knjige, da jim prizna dokazilno moč. Tudi za to poslovanje je treba trgovcu strokovno naobrazbo.

Da se prepreči zloraba kredita, mora trgovec voditi knjige tako, da ima vsak čas vpogled v premoženjsko stanje, v aktiva in pasiva. Vešč mora torej biti knjigovodstva. Poznati mora natanko določila trgovskega in meničnega prava.

Veletrgovina je in mora ostati prost trgovski obrt, ker nje neovirano in neomajeno poslovanje pospešuje mednarodno trgovino. Ločiti pa moramo strogo veletrgovino od male trgovine; prva odaja blago v veliki množini, slednja ga pa prodaja v majhnih količinah neposredno konzumentom. Z ozirom na to so tudi poslovne razmere obeh panog popolnoma različne.

Mali trgovec je predvsem odvisen od lokalnih razmer kraja, kjer ima svoje poslovne prostore, navezan je na odjemalce, ki obiskujejo njegovo trgovino, svoj majhen kapital mora razdeliti na stotine vrst raznega blaga in ga ne more uporabljati za dobičkanosne spekulacije, njegove terjatve nima na razpolago, ker se poravnava v nedoločenih rokih, večkrat celo po mesecih ali ob letu. Vsled omejenega delokroga in prodaje blaga po malih količinah se mora zalagati z vsemi potrebščinami konzumentov okolišča, ki zahtevajo najrazličnejše predmete.

Za to poslovanje je brezdvomno potrebna specijalna in temeljita predizobrazba, vsestransko poznavanje blaga in obširno strokovno in trgovsko znanje. Dokaz pridobljene trgovske usposobljenosti se mora torej zakonito zahtevati od vsakogar, ki namerava poslovati v podrobni trgovini s kolektivnim imenom, kakor so n. pr. specerijske, kolonijalne, mešane in druge slične trgovine. Oproščeni usposobljenostnega dokaza, naj pa bodo obrti manjšega pomena, ki imajo sicer tudi kolektivno ime, imajo pa zakonito določeno področje in za katere ni potrebno strokovnega znanja in trgovske naobrazbe. To so n. pr. kramarija, branjerija. Na noben način pa ne bi smel obsegati novi obrtni red izpregleda dokaza usposobljenosti na podlagi dosedanjega določila § 13. o. r. al. 16. Te obrti naj ostanejo vedno v svojem delokrogu, ker nimajo nikakega predpogoja za uvrstitev med trgovine z dokazom usposob-

ljenosti, ker delajo brez trgovskega narščaja.

S čim se doprinaša dokaz trgovske usposobljenosti?

1. Potrebno je predvsem učno izpričevalo, s katerim se potrjuje, da se je dotičnik gotovo število let, ki ga določa zakon, priučil trgovine. Učni čas traja po dosedanjih določilih 3 leta. Nadalje je potrebno učno spričevalo, kakor tudi izpričevalo o obisku trgovske oziroma ponavljalne šole, katero potrdi načelnik gremija ali zadruge. Zakon o združništvu vsebuje o tem natančna določila, ki odredajo, da mora biti vsak obrtnik član zadruge, da se mora vsak vajenec voditi v evidenci in da mora v zmislu obstoječih zakonov obiskovati strokovne šole.

2. S posebnim izpričevalom, ki ga mora tudi potrditi gremij, naj prosilec dokaže, da je prebil več let kot trgovski pomočnik in da se je izuril posluževanja konzumentov.

Ako se bo posrečilo izločiti iz trgovskih vrst vse dvomljive elemente in se vrne čut dolžnosti in stanovske zavednosti, se bo pričelo zopet ono solidno in pošteno trgovsko poslovanje, ki je bilo ves čas načelo naobraženega trgovskega stanu in mu pridobilo obče spoštovanje, zaupanje in simpatije.

NEGOTOVOST NA BOMBAŽEVEM TRGU.

Hausse in baisse v Newyorku se kar menjata. Ni čudno, tako si poročila nasprotujejo. Dočim pravi neko poročilo, da bombaževi črv že 20 let ni napravil take škode kot letos, pravi drugo, da se v septembru in oktobru še vse lahko popravi in da pride k prejšnjim računom lahko še poldrug milijon bal zraven. V enem samem borznem dnevu je neka tvrdka cenila pridelek ameriškega bombaža s 13.2 milijoni bal, druga tvrdka pa s 14.3 milijoni. Vremenska poročila javljajo ponekod suho vreme, ponekod pa dež, ki je sedanjemu razvoju rastline neugoden, zelo ugoden pa za črva in torej nevaren nadaljnjemu razvoju bombaževga pridelka. Povsod pa beremo, da se je odporna sila konzumentov proti previsokim cenam surovinskega trga izdatno okrepila in da bo igrala vplivno vlogo pri bodočem oblikovanju cen na bombaževem trgu. — Ko smo to že zapisali, smo brali o novih prav tako si nasprotujočih cenitvah. Vodična ameriška bombaževa borzna tvrdka Mc Fadden and Bros cenil pridelok po sedanjem stanju na 13,215,000 bal ali na 62.4% normalne višine, statistični bombaževi urad Fossick pa na 14,434,000 bal ali 67.4%. Vladna statistika se pa s temi številkami tudi ne ujema in ni tako prav nič čudno, če traja kolebanje na bombaževem trgu še kar naprej.

* * *

Zanimanje Amerike za trgovino z Rusijo.

Vidni znaki pripovedujejo, da pričena ameriški kapital obračati svojo pozornost bolj in bolj Sovjetski Rusiji. Vzrok je ta, da je evropski trg kot trg udeleženja ameriškega kapitala že zelo omejen, dočim mu je neizmerna Rusija še vsa na razpolago.

Morda se bo komu nespametna zdelala misel, da se bodo kmalu začela med Rusijo in Ameriko pogajanja, ki bodo imela tako ali tako za predmet priznanje Sovjetske Rusije od strani Amerike. Ta misel torej se zdi morda nespametna. Poučeni opazovalci bi pa danes že ne bili presenečeni, če bi slišali, da so se taka pogajanja že pričela. Računijo s tem, da se bo odločitev v tej zadevi odložila do časa po volitvah predsednika in da bi nato visoka financa od predsednika zahtevala, naj se Rusija odpre ameriškemu kapitalu.

Glede Rusije je sedanji položaj na glavničnem trgu ta, da je Anglija z Rusijo izvršila popoln prelom in da ima od tega Nemčija največji dobiček, na drugi strani pa, da sili ameriški kapital v svoji zahtevi po novih možnostih samoobsebi v Sovjetsko Rusijo. Že sedaj se začena v kapitalističnem ameriškem časopisju sistematična kampanja za spremembo ameriškega razmerja do Rusije, in sicer v smislu, ki je Rusiji prijazen. Ugledni časopisi, ki so z vlado v zvezi, zmeraj bolj uvažujejo izjave Trockija in njegovih pristašev o ruski potrebi po kapitalu.

Pozornost je vzbudila tudi nedavno priobčena knjiga Ivy Lee-ja, v kateri objavlja Lee svoja opazovanja o Rusiji in svoje skušnje, nabrane na pravkar dovršenem potovanju po deželah Sovjetske zveze; iz teh skušenj napravljata zaključke glede možnosti investicij ameriškega kapitala. Če pomislimo, da je Lee plačana govorna tromba mnogih kapitalističnih interesov v Ameriki in da šteje k svojim »klijentom« celo Rockefellerjeve interese, lahko sklepamo, da je šel Lee sploh že po naročilu ameriškega kapitala v Rusijo, da jo raziskuje posebno glede možnosti naložbe ameriškega kapitala. Leejeva skupina kaže veliko več simpatije do antikapitalistične Rusije kot bi mogli pričakovati od zastopnika kapitalizma. Opetovano povdarja potrebo tujega kapitala za Sovjetsko Rusijo, in med vrsticami beremo, da bi ameriški kapitalist mogel iti prav varno v Rusijo, če bi prevzela ameriška vlada gotova jamstva. Knjiga priobča dolge izjave Trockija, ki si jih bral opetovano tudi že v časopisju in v katerih ima glavno vlogo zmeraj in zmeraj pomanjkanje inozemskega kapitala v Rusiji. Poleg tega opozarja knjiga na to, če se bo po-

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

Vprašanje je, ali so akademska društva in akademiki glede društev podvrženi izključno disciplinski oblasti akademskih oblastev, ali pa morajo, ako se hočejo udeleževati izven akademskih tal, torej v ostali javnosti, ravnati se po obče veljavnih zakonitih predpisih. Glede društev je to jasno in ni prišlo v tem do nobenega nesoglasja. Za naše pokrajine velja v tem pogledu še razpis avstrijskega ministrstva za notranja dela z dne 1. junija 1876, št. 2209, ki uvaja kumulativno konkurenco društvene policije in šolskega nadzorstva. Vsa dijaška (visokošolska) društva, ki se v bodoče snujejo, se morajo po tem razpisu osnovati po določbah društvenega zakona. Dijaki ostanejo kot člani društva poleg oblastev, ustanovljenih v društvenem zakonu, tudi svojemu akademskemu disciplinskemu oblastvu odgovorni. Zato morajo politična oblastva, kadarkoli izvajajo zoper tako društvo ukrep po

društvenem zakonu, o tem dotično akademsko oblastvo obvestiti. Društva, ki nastopajo ali se nazivajo za akademska ali slično, smejo obstojati le iz visokošolcev.

Glede zborovanj, ki se vrše na akademskih tleh, je jasno, da so tu pristojna izključno akademska oblastva. Nekaj drugega je, ako zborujejo akademiki izven akademskih tal. Tu se morajo tudi oni ravnati po oblih predpisih društvenega in shodnega prava. Ako se tu akademik pregreši zoper veljaven zakon, je lahko dvakrat ali celo trikrat kaznovan, sodno, policijsko in disciplinsko. Radi policijskega kaznovanja akademika povodom nedovoljenega obhoda in demonstracij je prišlo nedavno do pozitivnega kompetenčnega konflikta med rektoratom ljubljanske univerze in policijsko direkcijo. Ker se ministrstvu za notranja dela in za prosveto v zadnji instanci nista mogli zediniti, bo o tem konfliktu odločal državni svet. Navajamo ta primer zaradi tega, ker se je pri tej priliki razmotrivalo vprašanje, ali velja uredba o univerzitetah iz leta 1905 vobče ali pa le za upravo univerze same, torej za ožja akademska tla. Za drugo naziranje govori besedilo prej omenjenega člana 3 zakona o ljubljanskem vseučilišču, ki pravi, da veljajo zakoni in uredbe, predpisani za uni-

verz v Beogradu, le za upravo vseučilišča v Ljubljani (se bo vseučilišče v Ljubljani upravljalo po zakonih in uredbah).

3. Poklic.

Po ustavi je pravica udruževanja zajamčena vsem državljanom brez razlike stanu in poklica. Po zakonitih predpisih pa veljajo za gotove osebe odnosno gotove poklice različne omejitve.

a) Vojaki.

Za aktivne vojaške osebe določajo Pravila službe za vojsko II. del sledeče:

Čl. 107. »Svima vojnim licima bez obzira na čin i zvanje zabranjeno je, da javno ili tajno pripadaju ili ulaze u sastav kakvog političkog društva ili organizacije, niti smeju, da učestvuju u zborovima političkog ili demonstrativnog karaktera.«

»U ostalim društvima, koja nemaju nikakav politički karakter, već naučni, viteški ili humanitarni cilj, kao n. pr. Svetog Save, Crvenog Krsta, Streljačkog društva, Lovačka, Velocipedsko, Sportska i Sokolska društva, Kolo Jahača, Narodne Odbrane itd. mogu biti članovi bez ikakvog prethodnog odobrenja, ali su ipak dužni, da izveste raportom svog prvopostavljenog starešinu, da su se upisali za člana udruženja.«

Čl. 108. »U ovim društvima, u kojima su vojna lica članovi, mogu bivati i biti i učestvovati na svima zborovima društvenim sa istim pravom, kao i ostali članovi.«

Za izrazito odn. izključno vojaške stanovske društvene organizacije pa velja koncesijski in nadzorstveni sistem sličan onemu v avstrijskem društvenem patentu iz leta 1852. Za osnovanje oficirskih udruženj je potrebno dovoljenje ministrstva za vojsko in mornarico, ki nadzoruje tudi delovanje oficirskih društev. Podrobni predpisi v tem pogledu so sledeči:

Čl. 128. »Oficiri, koji bi hteli ma pod kojim vidom i ma u kakvom cilju da obrazuju neko udruženje, moraju predhodno nadležnim putem dobiti u načelu dozvolu od ministra vojske i mornarice. Pri traženju dozvole izlažu cilj udruženja i osnove njegovog uredjenja.«

Čl. 129. »Po dobiveni dozvoli, oficiri, koji žele da obrazuju udruženje, biraju na skupu odbor za izradu pravila udruženja, koja podnese ministru vojske i mornarice na odobrenje preko predsednika odbora.«

Čl. 130. Tek po konačnom odobrenju predloženog pravila, dakle i samog udruženja ovo se može obrazovati i svoj rad odpočeti pridržavajući se postojećih pravila.«

Čl. 131. »Ministar vojske i mornari-

ložaj v Evropi razvijal v dosedanji smeri naprej, da bo neizogibna posledica ta, da se bo dvignila Nemčija na stališče finančnega ravnatelja čez vso Evropo. Že več mesecev se pogovarja po poznavalci ameriške finance, da ima Amerika interes za Rusijo, in te govornice prihajajo sedaj zmeraj bolj na dan.

Brez dvoma je v U. S. A. še zmeraj močna opozicija proti sovjetskemu sistemu. Ker se pa zanima povprečni Amerikanec preveč za svoje lastne zadeve namesto za one Rusije, ta opozicija v svojem učinku ni posebno pomembna. In končno bi to še ne bil prvi primer za to, da pregleda ameriški kapital blagohotno veliko grehov in zmotenj — zaradi kupčije (business). Kajti Amerikancem se zdi ruska kupčija premasten grizljaj, da bi ga izpustili iz političnih ozirov ali pa celo iz etičnih.

Vsa ta razmotrivanja nam pravijo, da je v Ameriki pripravljenost priznanja Sovjetske Rusije na katerikoli način zmeraj izrazitejša, in da se bo nekega dne kar naenkrat to priznanje uresničilo. Po presojanju splošnega političnega razpoloženja je upravičena celo zgoraj omenjena domneva, da se bo izvršilo to že v mesecih po izvolitvi predsednika; ta izvolitev bo posadila Rusijo in Ameriko, če se ne bo zgodilo kaj prav posebno nepričakovanega, k mizi pogajanja, ne oziraje se na bridke protisovjetske izjave Kellogga.

Vse to nam pripoveduje dopis iz Newyorka od začetka avgusta. Pravi nam, da gre ameriški business tudi preko anglosaškega čutenja.

ČESKOSLOVAŠKA IZENAČI TUDI POSREDNE DAVKE.

Po uspešno izvršenem izenačenju neposrednih davkov, od katerega si obojeto gospodarski krogi izdatne koristi, tako se bo zakon smoteno izvajal, naka merava Českoslovaška izenačiti tudi predpise od davkov na sladkor, meso, pijače in spirit. Izenačenje se izvede za vsako davčno vrsto posebej in ne, kavsako davčno vrsto posebej in ne, kor se je prvotno nameravalo, z enotnim zakonom. Ob tej priliki se izenostavijo tudi kontrolni predpisi, tako, da se bo kontrola bistveno pocenila. Sedaj se v tej smeri pripravljajo predlogi, ki se bodo po vsej priliki parlamentarno obravnavali v prihodnji spomladanski sezoni narodne skupščine. Pri nas izenačenje posrednih davkov še ni dosti napredovalo, ker se to važno vprašanje razmotriva preveč iz političnih vidikov, ki nimajo vedno v zadostni meri pred očmi gospodarskih interesov države. Prej ali slej bo pa tudi naša država morala slediti češkemu vzgledu, ker vendar ne gre, da bi se gotovi posredni davki pobirali samo v nekaterih delih naše države.

ce ima pravo, kad god za potrebno nadje, da se uverava o stanju i radu udruženja. Uprave udruženja dužne su u svemu izaći na susret ovim zahtevima.

Čl. 132. »U koliko će udruženje stati u vezi sa drugim vojnim i nevojnim stanovima slične vrste, mora se jasno izložiti u pravilima.

Čl. 133. »Ako bi udruženje u toku svojih poslova odstupilo od odobrenih pravila bez predhodnog odobrenja ili bi mu poslovi bili od štete za vojne interese, ministar vojske i mornarice vlastan je obustaviti dalje poslove udruženja za izvesno vreme; a može ga i sasvim ukinuti.

Čl. 134. »Kad udruženje želi, da izmeni svoja pravila, postupa po odredbama pravila dotičnog udruženja. Izmenju svojih pravil, zajedno sa već odobrenim, podnosi ministru vojske i mornarice na odobrenje. Sve do odobrenja predloženih izmena udruženje mora raditi u duhu dotadanjih odobrenih pravila.

Čl. 147. Rezervni oficiri mogu biti članovi svih oficirskih udruženja, sa istim pravima i dužnostima kao i aktivni oficiri.

Oni mogu biti članovi udruženja, u koja aktivni oficiri ne ulaze, samo tada pojavljuju se kao građani, a ne i kao rezervni oficiri.

(Dalje prth.)

PRITOŽBE O NEREDNOSTIH IN NEPRAVILNOSTI V ŽELEZNIŠKI SLUŽBI.

Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu nam sporoča, da se v prometnem ministrstvu v poslednjem času množe intervencije in pritožbe prevoznikov o nerednostih v blagovnem prometu in železniškem prometu sploh.

Z obravnavanjem sličnih vlog med ministrstvom, Generalno direkcijo in oblastnimi direkcijami se zgublja čas in zavlačuje rešitev, v mnogih primerih se vsled tega celo ne more pravočasno odkloniti škodljivih posledic.

Radi tega je v interesu prevoznikov in službe same, da se pritožbe podnesejo prvi instanci, to je oblastni direkciji in šele, ako ta zadevo nepovoljno in nezadostno reši, se je obrniti višji instanci, to je Generalni direkciji državnih železnic v Beogradu.

Obratni pot je opravljen le tedaj, kjer bi to zahteval poseben službeni interes.

* * *

DONOS DRŽAVNIH DAVKOV IN JAVNIH DAJATEV.

V dobi od aprila 1926 do februarja 1927 se je v naši državi pobralo na splošnih neposrednih davkih in pribitkih 387.8, na posebnih neposrednih davkih 821.8, na trošarini 607.2, na taksah 1013.6, na carini 1524 in na monopolih 2347 milijonv dinarjev. Proračun so prekoračili splošni neposredni davki za 39.8, carine za 11.9 in monopoli za 124.8, skupaj za 176.5 milijonov dinarjev. Za proračunom je zaostal donos na posebnih neposrednih davkih za 24.5, na trošarini za 81.2 in na taksah za 12.1, skupaj za 117.8 milijonov dinarjev. V celem so torej te dajatve prekoračile proračun za 58.7 milijonov dinarjev.

* * *

RAZŠIRJENJE KARTELA UMETNE SVILE NA FRANCIJO?

Sedaj, ko so sklenili Nemci in Francozi trgovsko-pogodbeni provizorij, se zmeraj več govori o kartelnih pogajanjih med francosko industrijo umetne svile in med koncernom Courtauld-Glanzstoff-Snia (Anglija, Nemčija, Italija). Del francoskega časopisja vesti o pogajanjih potrjuje. Francoske tovarne umetne svile so bile doslej izven omenjene interesne skupnosti Glanzstoff-Courtauld-Snia, ki se je sklenila, kakor smo že poročali, v začetku tekočega leta. Drugega ni bilo opaziti kot postanek dogovora o cenah na Francoskem, ki so se mu hotele pridružiti tudi Soieries de Calais, podružnica družbe Courtauld Ltd. (Soierie = tovarna svile). Spričo trajnega dviganja francoskega eksporta umetne svile je razumljiva želja v kartelu združenih dežel po sodelovanju s francoskimi podjetji in po ureditvi produkcije in cen. Brž ko se začnejo govornice o takih pogajanjih, brž jim sledi tudi udejstvitev.

* * *

RUSKI ČAJ ZOPET NA NAŠIH TRŽIŠČIH.

Pred kratkim je dospela v povojni dobi prva večja pošiljka ruskega čaja preko Poljske na Českoslovaško. Ruski čaj je bil pred vojno svetovno znan, kar je tem bolj čudno, ker ta čaj pravzaprav ni ruskega izvora. Povod za dober glas ruskega čaja je dala ruska spretnost v mešanju, obravnavanju in paketiranju. Vrhu tega je za kakovost čaja ugodnejši prevoz po suhem nego po morju. Zamotane ruske razmere v kupčiji z ruskim čajem so se v zadnjem času toliko izboljšale, da smemo pričakovati, da dobimo tudi mi v doglednem času originalni ruski čaj.

Ljubljanska borza.

Tečaj 29. avgusta 1927	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13'515	13'545
Curij 100 fr.	1093'5	1096'5
Dunaj 1 šilling	7'9875	8'0175
London 1 funt	275'85	276'65
Praga 100 kron	168'15	168'95
Trst 100 lir	305'5	307'5
VALUTE:		
Ameriški dolar 1 dolar	—	56'25
Českoslovaška K 100 K	—	167'5
Nemška marka 1 M	—	13'46

Trgovina.

Novo predsedstvo zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Sarajevu. Dne 25. t. m. je imela na novo izvoljena zbornica svojo prvo plenarno sejo, na kateri je bil za predsednika ponovno izvoljen g. Nikola Berković, dober znanec in prijatelj slovenskih gospodarskih krogov.

Terminske kupčije na budimpeštanski borzi. Borzni svet je dovolil, da se smejo od dne 1. septembra t. l. dalje na borzi v Budimpešti zopet sklepati terminske kupčije za koruzo. Sklepnena enota je 500 meterskih stotov. Koruzo notira na borzi brez navedbe izvora.

Tvrde, ki se zanimajo za ugoden nakup španske milnice (perilni koren), brinjevih jagod in riževih korenin (Grenelle) naj javijo svoje naslove uradu velesejma v Ljubljani.

Tvrde iz Nemčije iščejo pri nas zastopnike za sledeče predmete: 1. kolesa in šivalne stroje, 2. stroje in orodje za kmetijstvo, 3. stroje za industrijo in obrt, 4. orodje, blago iz železa, predmete za kuhinjo in hišne potrebe, 5. električni material, predmete za svetlobo, 6. računske in pisalne stroje, pisarniške potrebščine, 7. papir in pisalne potrebščine, šolske potrebščine, 8. tekstilno blago, 9. radioaparati in pritikline, 10. optiko, ure, zlatino in srebrnino, 11. steklo in porcelan, 12. galanterijo in igrače, 13. glasbene instrumente, 14. potrebščine za lekarne in kemikalije za farmacije, 15. kemikalije za industrijo in kmetijstvo. Interesentom, koji bi se zanimali za zastopstva gorinavedenih predmetov, je naslov urada, kamor se jim je obrniti za zastopstva, na razpolago v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Muzej za trgovino in industrijo kraljevine SHS v Berlinu je spremenil svoj naziv in se odslej imenuje: »Jugoslavische Handelsstelle Aktiengesellschaft« v Berlinu.

Českoslovaško-ogrska trgovska zbornica razpošilja svoje poslovno poročilo za leto 1926. Beremo analizo trgovine obeh držav v zadnjih letih in s tabelami podprto ugotovitev, da se je zunanja trgovina med Českoslovaško in Ogrsko v zadnjih treh letih dvignila. Knjižica obravnava nato zaključek medsebojne trgovske pogodbe, nakar pridejo na vrsto izjave češkoslovaških narodnih gospodarjev glede nove pogodbe; beremo imena Votruba, Bata, Bondy, Jerie, Kisslinger in Mužik.

Mednarodni velesejem v Bratislavi se vrši letos od 21. avgusta do 2. septembra. Za poset velesejma so dovoljene običajne prevozne olajšave. Zastopstvo velesejma za Slovenijo ima Urad ljubljanskega velesejma.

Carina.

Carinski prejemki v prvi desetini meseca avgusta t. l. V prvi desetini meseca avgusta t. l. so naše carinarnice pobrale na carini 48.2 milijona dinarjev. Ta donos se na posamezne centralne carinske blagajne nastopno porazdeli: Beograd 11.4, Zagreb 11.6, Novi Sad 9, Ljubljana 8.3, Dubrovnik 3.5, Skoplje 3 in Split 1.1 milj. dinarjev. Napram donosu v zadnji desetini meseca julija t. l. se je v navedeni dobi donos dvignil za 6.5 milj. dinarjev, napram isti dobi leta 1926 pa za 8.4 milj. dinarjev. Donos carine v času od 1. aprila do 10. avgusta 1927 je znašal 541 milj. dinarjev, dočim odpada od letnega proračuna na to dobo znesek 609.7 milj. dinarjev. Razlika po 68.7 milj. dinarjev se bo v bodočih mesecih brez dvoma zmanjšala, če ne celo poravnala.

Promet.

Novo državne pogodbene pošte v Sloveniji. Dne 1. avgusta t. l. sta bili na novo otvorjeni državni pogodbeni pošti Šent Janž na Dravskem polju in Prečna pri Novem mestu. Prva ima vsak dan zvezo s pošto Račje, druga pa s pošto Novo mesto.

Uvoz, izvoz.

Uvoz iz Zjedinjenih držav v Severne Amerike. Pred kratkim smo priobčili razpis Generalne direkcije carin, ki urejuje potrdila o izvoru uvoženega blaga (C. br. 31.982/27). Posamezne carinarnice so tolmačile ta razpis tako, da se morajo ob carinjenju blaga, uvoženega iz Severne Amerike predložiti poleg dokazov o izvoru blaga, ki jih navaja

razpis C. br. 43.918 od 18. julija 1922, še tudi izvozne deklaracije, katere sestavljajo izvozniki Zjedinjenih držav. Ker bi tako tolmačenje pri blagu, ki je bilo ob objavi uvodoma omenjenega razpisa že na potu, bneomomočilo ugodnostno carinjenje, je Centrala industrijskih korporacij v Beogradu naprosila Generalno direkcijo carin, da izda avtentično tolmačenje razpisa C. br. 31.982. Na to intervencijo je Generalna direkcija carin dne 26. avgusta 1927 brzjavnim potom obvestila vse carinarnice, da je omenjeni razpis tolmačiti tako, da je vsak dokaz o izvoru blaga, katerega predvideva razpis C. br. 43.918/22 zadosten, poleg tega pa, če takih dokazov ni, zadostuje tudi edino originalna izvozna deklaracija izvoznika Zjedinjenih držav ali overjeni prepis take deklaracije.

RAZNO.

Častni konzul Poljske v Zagrebu. Za častnega konzula poljske republike v Zagrebu je imenovan g. Djordje Bartela.

Za častnega nemškega vicekonzula v Splitu je imenovala nemška vlada g. M. Jankovića. Naša vlada mur je tudi že podelila eksekvaturu.

Bivši avstrijski železniški minister dr. Wrba je pred kratkim umrl na Dunaju. Za časa njegovega ministrovanja se je zidala turska železnica, ki gre deloma tudi preko slovenskega ozemlja. Svojo posebno pozornost je pokojnik posvečal razvoju lokalnih železnic in ustvaril zakon o lokalnih železnicah, čigar ugodnosti se je tudi Slovenija poslužila in razširila omrežje lokalnih železnic.

Mlekarska industrija na pokrajinski razstavi »Ljubljana v jeseni« od 17. do 26. septembra 1927. Tudi ta panoga nastopi letos drugič s svojimi izdelki, sirom, maslom in drugimi mlečnimi izdelki. To je njen drugi nastop za širšo javnost po petdesetih letih, odkar jo je v Bohinju in s tem v Sloveniji vpeljal Švicar Hitz. Mlekarska razstava tvori oddelek zase in bo urejena tudi popolna mlekarna. Razstavljen sir in maslo bo tudi ocenjeno in premirano po kvaliteti z zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. Poleg prodaje en gros se bo prodajalo tudi v malih količinah, da se obiskovalcem razstave nudi prilika, poskusiti mlečne izdelke naših mlekarn in sirarn. Nad vse zanimiva razstava bo gotovo v splošno zadovoljstvo vseh obiskovalcev.

Velesejem v Gradcu se vrši od 3. do 11. septembra 1927. Prireditev bo letos obsegala: razstavo industrije in obrti alpskih dežel, razstavo modernega stavbarstva vseh panog; oblačilni sejem; razstavo pisarniških oprem in potrebščin; Štajersko v slikah; zimski sport alpskih dežel; poljedelsko razstavo; razstavo živil in deželnih pridelkov; Vrtnarsko razstavo; kovaško razstavo z najmodernejšimi stroji in pripomočki. Program je torej zelo obsežen in nam priča, da bo prireditev nudila mnogo važnega tudi za naše ljudi. Marsikaj moramo uvažati še iz tujine, kar ni vedno tako, kakor nam opisujejo in slikajo razni prospekti. Gradec ni tako daleč od Ljubljane in se nudi vsakemu najboljša prilika, da tamkaj na licu mesta ogleda in izbere predmete, ki jih rabi. Ugodnosti so zelo povoljne: 25% popust na naših in avstrijskih progah, avstrijskega vizuma ni potreba, ampak zadostuje legitimacija v zvezi z jugoslovanskim potnim listom. Legitimacije razprodaja urad ljubljanskega velesejma direktno ali potom svojih zastopnikov po Din 40.— V območju Slovenije prodaja Velesejem v Ljubljani graške legitimacije po sledečih zastopstvih: Dragotin Gobec, Celje, Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, Jugoslovanska banka, Ljubljana, Josip Zidar, Ljubljana, Merkantilna banka, Kočevje, Mestna hranilnica, Novo mesto, Društvo rudniških nameščencev Trbovlje-Loka, Gremij trgovcev, Krško, Gremij trgovcev, Ribnica, Županstvo v Laškem, Trgovska banka, Prevalje, Ljubljanska kreditna banka, podr. Kranj, J. F. Florjančič, Bled.

Gospodarske vesti. Ameriško avtomobilstvo sili zmeraj bolj v Evropo. Sedaj se veliko bere o ekspanzijskih načrtih družbe General Motors glede Nemčije. Znan ameriška tovarna pnevmatik

Good Year bo zgradila v Angliji novo tovarno pnevmatik; to zato, ker je angleška uvozna carina na to blago zelo visoka. To bo šesta tovarna te družbe; računijo, da bo napravila na dan 2000 zunanjih in notranjih pnevmatik. — V likvidacijski seji Slavenske banke so sklenili, da bodo zahtevne vlagateljev z obrestmi do 24. septembra 1926 polno likvidirane, nakar bodo prišli drugi vlagatelji na vrsto. Kvoto cenijo na 40%; če bi se pa dala realizirati zahteva na Länderbanko, računijo z 80 odstotno kvoto. Svota priglasenih zahtev znaša 130 milj. dinarjev, od koje vsote pride na Slovenijo 75 milijonov. — Med nemškimi in avstrijskimi trgovskimi krogi se vršijo pogajanja o dogovorih glede cene in glede razdelitve prodajnih trgov, da se preprečijo nemožni konkurenčni pogoji. V kemični industriji so se deloma že sporazumeli, in pridejo v septembru še druge panoge na vrsto. — V Nemčiji je prišel spor med organiziranimi in neorganiziranimi tovarnami cigaret do skrajnosti. Kot zadnje rešitev označajo razsodbo državnega gospodarskega ministrstva. — Svoj čas smo poročali o insolventnosti velike budimpeštanske tekstilne trgovske tvrdke Oskar Elsner. Sedaj je dosegla zasebno poravnavo s 50 odstotno kvoto. — Na 15. praškem jenskem velesojmu, vršecem se od 18. do 25. septembra, bo razstavila tudi Britanska Indija in bo to prva kontinentalna razstava Vzhodne Indije; razstavili bodo žitne vrste, vlakna, oljna semena, orehe, začimbe, preproge itd. — V dneih 12. in 13. septembra se bodo vršile v Berlinu seje industrije emajla. Računijo, da bo sprejet predlog za 12-odstotno zvišanje cen. Konsum se je začel za jesen že zalagati, zaposlenost se je zboljšala, pa še veletrgovina ni nastopila s polnimi naročili. — Pogajanja za odkup anatolskih železnic od nemške družbe so se pričela. — Poljska trgovska bilanca je še nadalje pasivna; julij se je zaključil s pasivnostjo 22 milijonov 284.000 zlatov; vendar je bila pa julijska pasivnost za 23.756.000 zlatov manjša kot junijska, in sicer izključno le vsled omejitve importa, zlasti pri žitu in pri surovem predilnem blagu. Eksport je ostal približno na prejšnji višini. — Med belgijsko-francosko družbo spalnih vagonov Wagons-Lits ter med ameriško Pullmanovo družbo se vršijo v Parizu pogajanja o ustanovitvi kartela, ki naj mu pristopi pozneje tudi Mitropa. — Prodaja mednarodnega žičnega kartela je bila v času od februarja do julija dosti manj intenzivna kot so pričala-

kovali; namesto 262.000 ton so prodali Nemci, Holanci in Belgijci samo 210.750 ton ali 80% dovoljene kvote. Češkoslovaška skupina je prodala ca. 92%. Med Francozi samimi so veliki spori glede domače razdelitve francoske kvote. Ne ve se še, kdaj se bo prav za prav začel uveljavljati mednarodni kartel valjane žice. Belgijci se pritožujejo nad francoskimi tovarnami, ki ponujajo v Belgiji sami nižje cene kot Belgijci. — Zadecenitev letošnjega pridelka v Avstriji se glasi: ozimna pšenica 2.630.000 met. stotov (lauski pridelek 2.450.000) ozimna rž 4.540.000 (4.569.000), ozimni ječmen 150.000 (131.000), poletni ječmen 2 milj. 50.000 (1.844.000). — Po sklepu trgovske pogodbe med Nemčijo in Francijo so pričele nemške družbe zopet z rednim prometom v Maroko in v vsa pristanišča francoskih kolonij. — V ogrski kovinski industriji je izbruhnil velik štrajk in je štrajkalo do 13.000 delavcev. Delavci so zahtevali 20 do 25 odstotno zvišanje mezd, dočim so obljubljali zastopniki industrije kvečjemu petino zahtevane vsote. — Češkoslovaške papirnice se pogajajo z avstrijskimi podjetji o dogovoru glede prodaje papirja na Ogrskem in v balkanskih državah. Gre v prvi vrsti za to, da prenehajo češkoslovaške tovarne s konkurenco na avstrijskem prodajnem trgu, za kar bi avstrijske tovarne prepustile Čehom svoje ogrsko in balkansko prodajno območje. — »Financial Times« priobčajo daljši članek o avstrijskih vodnih silah in statistične podatke o razvoju njih izrabljanja. List opozarja, naj bi inozemski kapital podpiral njih nadaljnjo izrabo. — Severnemški Lloyd je otvoril novo blagovno in potniško črto Bremen — Antwerp — Lizbona — Madeira — Las Palmas — Teneriffa in nazaj v Hamburg. Prva vožnja se je prav dobro obnesla. V službi te prometne črte sta dva nova parnika, odgovarjajoča najmodernejšim zahtevam in potrebam.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejensko poročilo (dne 28. t. m.) Prignalo se je 12 konj, 14 bikov, 225 volov, 433 krav in 12 telet, skupaj 696 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli, 1 kg žive teže od 8 do 8,50 dinarjev, poldebeli 7 do 7,50, plemenski 6 do 6,50, biki za klanje 7 do 8,25, klavne krave debele 7,25 do 7,50, plemenske krave 4,50 do 5,25, krave za klobasarje 3,50 do 4, molzne krave 5,25 do 6, breje krave 5,25 do 6, mlada živina 7,75 do 8,

teleta 12 Din. Prodalo se je 391 komadov; od teh izvoz v Avstrijo 69. — Mesne cene: Volovsko meso 10 do 19, telečje 15—22,50, svinjsko 17—30 Din za 1 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. septembra t. l. ponudbe glede dobave 300 kg predi-va. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 1. septembra t. l. ponudbe glede dobave 1000 komadov hrastovih pragov; do 3. septembra t. l. pa glede dobave 10.000 kg ovsa. — Direkcija drž. rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 7. septembra t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg portland cementa, 10.000 kg žganega apna, 50 kub. metrov prodnega peska in 7500 komadov zidne opeke; do 10. septembra t. l. pa glede dobave lestev za ognjegasce. Direkcija drž. rudnika v Velenju sprejema do 19. septembra t. l. ponudbe glede dobave 2 sesaljk z motorji in 850 električnih žarnic. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 29. avgusta t. l. pri Intendanturi Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu glede dobave 500.000 kilogramov sena; dne 2. septembra t. l. glede dobave 310.000 kg slame; dne 5. septembra t. l. glede dobave 168.000 kg ovsa; dne 7. septembra t. l. glede dobave 400.000 kg ovsa. — Dne 5. septembra t. l. pri Komandi vojnega okruha v Varaždinu glede dobave 120.000 kg ovsa; dne 6. septembra t. l. pri Komandi mesta v Čakovcu glede dobave 51.000 kilogr. ovsa in pri Komandi vojn. okruha v Karlovcu glede dobave 15.000 kg ovsa; dne 7. septembra t. l. pri isti komandi glede dobave 80.000 kg slame. — Dne 9. septembra t. l. pri komandi mesta v Čakovcu glede dobave 150.000 kg ovsa in pri Komandi vojnega okruha v Karlovcu glede dobave 110.000 kg sena. — Komanda Vrbaske div. oblasti v Banji Luki razpisuje naslednje ofertalne licitacije glede dobave mesa: Dne 1. septembra t. l. pri Komandi 25. artiljerijskega polka v Petrinji; dne 3. septembra t. l. pri Komandi 26. pešadijskega polka v Sisku; dne 5. septembra t. l. pri Komandi mesta v Bihaču; dne 7. septembra t. l. pri Intendanturi Komande Vrbaske div. oblasti in pri Komandi mesta v Gospiču; dne 9. septembra t. l. pri Komandi Otočškega vojnega okruha. — Komanda Savske divizijske oblasti v Zagrebu razpisuje naslednje ofertalne licitacije glede dobave

mesa: Dne 1. septembra t. l. pri Komandi vojnega okruha v Karlovcu; dne 3. septembra t. l. pri Komandi Savske div. oblasti v Zagrebu; dne 5. septembra t. l. pri Komandi mesta v Čakovcu; dne 7. septembra t. l. pri Komandi vojnega okruha v Varaždinu in dne 9. septembra t. l. pri Komandi mesta v Dolnji Lendavi, Murski Soboti in Sušaku. — Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani razpisuje naslednje ofertalne licitacije glede dobave mesa: Dne 1. septembra pri Komandi mesta v Slov. Bistrici; dne 5. septembra t. l. pri Intendanturi Dravske div. oblasti v Ljubljani; dne 7. septembra t. l. pri Komandi mariborskega vojnega okruha in pri Komandi celjskega vojnega okruha; dne 9. septembra t. l. pri Komandi mesta v Ptuj. — Dne 3. septembra t. l. pri Intendanturi Komande IV. armijske oblasti v Zagrebu glede dobave 1.250.000 kg krušne moke. — Dne 6. septembra t. l. pri Generalni direkciji državnih železnic, ekonomsko odelenje v Beogradu glede dobave lesa in drzajev. — Dne 6. septembra t. l. pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani glede dobave živil (moka, zdrob, testenine, fižol, sladkor, kava, čaj, masl, olje itd.). — Dne 7. septembra t. l. pri 39. peš. polku v Celju glede dobave živil (fižol, riž, testenine, masl, sladkor, kava, čaj, moka, krompir, masl, olje, kis, vino, suhe slive itd.) ter glede dobave sirkovih metelj in ščetk. — Dne 12. septembra t. l. pri Direkciji drž. železnic v Subotici glede dobave raznega železnega materiala; dne 13. septembra t. l. pa glede dobave negašenega apna in opeke. — Dne 15. septembra t. l. pri Direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave sredstva za čiščenje, solne kisline, terpentinovnega olja in kleja, ter glede dobave električnega materiala. — Dne 16. septembra t. l. pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave raznih sestavnih delov za »Pintsch« svetiljke; dne 17. septembra t. l. pa glede dobave raznega mašilnega materiala. Dne 17. septembra t. l. pri Direkciji drž. železnic, ekonomsko odelenje v Ljubljani glede dobave 4000 kg svinčenih zalivk in 6000 komadov gorilcev.

Prodaja. Dne 2. septembra t. l. se bo vršila pri Glavni celjski carinarnici II. razreda v Celju ofertalna licitacija glede prodaje 22 bal vreč za hmelj. — Dne 15. septembra t. l. pa pri Direkciji šum v Vinkovcih ofertalna licitacija glede prodaje hrastovega lesa.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Telefon 2578

Telefon 2578

TOVARNA KISA

Ustanovljena l. 1886

Jernej Jelenič, Ljubljana

Stara pot 1 (poleg Leonišča)

priporoča svoj priznani dobri „Majarončkov“ špiritov in vinski kis ter prvovrsten kis za vlaganje sočivja.

Najboljša so še vedno **Puch-kolesa!**

Solidne cene! Plačljivo na obroke!

IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto
Trgovci oglašajte v TRGOVSKEM LISTU!

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

Nabava furaže.

Pri ljubljanski žandarmerijski četi tega polka se bo vršila dne 30. septembra 1927 ob 11. uri

ustmena licitacija za nabavo konjske krme, potrebne za ljubljansko garnizijo

in sicer za:

13.000 kilogramov ovsa; 5.300 kilogramov slame in
15.500 kilogramov sena; 6 kilogramov soli.

Pogoji se morejo vpogledati vsak dan med uradnimi urami v pisarni navedene čete in istotako tudi v pisarni štaba podpisanega polka.

Kavcija znaša 5% od celokupne vrednosti nabave (tuji državljani 10%).

E. Br. 9641.

Iz pisarne Komande 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani,
27. avgusta 1927.

Tiskarna MERKUR, Ljubljana
trg.-ind. d. d. - Simon Gregorčičeva ulica 23
se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce,
obrtnike, industrijce in urade. - Lasina knjigovodnica

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVljena 1900. CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA. USTANOVljena 1900.

Delniška glavnica:
Din 50.000.000—
Rezervni zakladi nad
Din 10.000.000—

Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Logatec

Maribor
Metković
Novi Sad

Novomesto
Prevalje
Ptuj

Rakov
Sarajevo
Slovenjgradec

Spil
Trst

Brzovjni naslov:
Banka Ljubljana
Telefon št. 2331,
2413, 2502, 2503.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.